

c) Načelno su moguće klauzule po kojima brodar otklanja svoju odgovornost za štetu prouzrokovanu živim životinjama. Ovaj zaključak proizlazi iz okolnosti da sud nije odbio primjenu navedene klauzule kao takve, jer da bi ona bila sama po sebi nedopuštena, već je nije primijenio obzirom na brodarovu kvalificiranu krivnju. Ove klauzule dopuštaju se i u našem pravu.

d) Sud je došao do zaključka da je brodar osobno kriv a ne posada njegovog broda. Prema tome nije riješio pitanje da li bi odnosna klauzula bila dopustiva i u slučaju kvalificirane krivnje njegove posade.

e) Brodar je kriv za grubu propust svoje ugovorne dužnosti kad je teret ukrcao u brod koji nije bio sposoban za očuvanje i prijevoz robe. Premda se spor vodio o prijevozu živih životinja, ipak iz obrazloženja presude proizlazi da bi sud zauzeo isto stajalište i da se radilo o bilo kojoj drugoj vrsti tereta. Nije vidljivo tko se brinuo o ukrcaju životinja u brod, da li krcatelj ili brodar, i tko se obavezao pribaviti odgovarajuća sredstva za njihov smještaj. Međutim iz obrazloženja presude proizlazi da sud ove okolnosti ne smatra važnima, jer brodara proglašava krivim na temelju same činjenice da brod nije bio sposoban za očuvanje i prijevoz primljenog tereta. Zanimljivo je upozoriti da je u presudi objavljenoj na str. 57. ove publikacije sud zauzeo potpuno obratno stajalište te je, i bez posebne klauzile o brodarovoj neodgovornosti, štetne posljedice nesposobnosti broda za prijevoz robe prebacio na stranu tereta.

B.J.

TRGOVAČKI SUD, Paris

Presuda od 22.IV 1971.

Upravitelj stečajne mase
pomorske agencije E.Foucher
Union française de transports
c/a Sté Cotrali Ltd. International
Shipping and Forward Inc.

Špediter - Zastara - Odredjenost sadržaja špediterove fakture - Utvrđivanje štete od strane špediterovog komitenta - Na zastaru špediterovog komitenta ne primjenjuju se propisi koji reguliraju prijevoz kopnom i unutrašnjim plovnim putovima - Špediterov komitent ne može se pozivati na neodredjenost sadržaja špediterove fakture ako je priznao da je dužan platiti iznos koji je u fakturi naveden - Špediterov komitent nema

prava zahtijevati od špeditera naknadu štete prouzrokovanu kvarom robe, a koja je šteta nastala slabim stanjem ambalaže koju je špediter nabavio, ako komitent nije to stanje utvrdio i o tome sačuvao dokaz

Upravitelj stečajne mase jednog špediterskog poduzeća tuži špediterovog komitenta za isplatu iznosa od 36.957,96 franaka, koju je svotu tuženik dugovao špediteru, ali je nije platio. Među strankama je nesporno da su se špediter i tuženik nalazili u poslovnim odnosima i to tako da se špediter brinuo o otpremi vina tuženiku u Englesku. Špediter je u tu svrhu nabavljao kontenere i brinuo se da vino u njima bude prevezeno u Englesku i predano tuženiku.

Tuženik iznosi slijedeće prigovore:

U prvom redu postavlja prigovor zastare. Tvrdi da je prošao zastarni rok predviđen u čl.108. Trgovačkog zakonika. Nadalje ističe da je utužena faktura tako općenito sastavljena da se iz nje ne može razabrati na što se odnosi, pa da nije moguće kontrolirati njezin sadržaj. Iznosi i prigovor kompenzacije. Tvrdi naime da mu je špediter dugovao 2.702,17 funti i svoj zahtjev obrazlaže činjenicom da je od jedne pošiljke vina bilo neupotrebivo za ljudsku upotrebu 6 kontenera za koje je odgovoran špediter.

Sud je prihvatio tužbeni zahtjev, a tuženika odbio s njegovim kompenzacionim zahtjevom iz slijedećih bitnih razloga:

Prema stajalištu suda nije nastupila zastara. Ne stoji tuženikova tvrdnja da treba primijeniti propis čl. 108. Trgovačkog zakonika. Taj se propis primjenjuje na prijevoz kopnom i unutrašnjim vodama, a ne na prijevoz morem. Osim toga nastupio je i prekid zastare jer je tuženik kao dužnik svojim pismom od 22.VIII 1968. priznao dug.

Sud je odbacio i prigovor da se iz sadržaja fakture nije moglo razabrati o čemu se radi. Ne ulazeći u točnost tuženikovih navoda sud je zaključio da je on navedenim pismom priznao dug, pa da se ne može nakon toga pozivati na neodredjenost sadržaja fakture. Da bi se oslobodio plaćanja, morao bi dokazati jedan od razloga koji ga od toga oslobadaju, što u ovom slučaju nije uspio.

Ni prigovor kompenzacije sud ne smatra opravdanim. Prilikom preuzimanja vina tuženik nije ništa učinio da ustanovi stanje kontenera i razlog koji je doveo do kvara vina i u tom smislu očuva dokaz. Kako nije uspio dokazati

činjenično stanje na kojemu osniva svoj tužbeni zahtjev, sud je tuženika s kompenzacionim zahtjevom odbio.

(DMF 1972, str.46)

B.J.

Bilješka.- Ne ulazeći u ispravnost mišljenja suda sa stajališta francuskog prava, što se tiče primjene propisa o zastari moramo napomenuti da se u našem pravu na zastaru iz špediterskog posla ne primjenjuju propisi koji se odnose na prijevozne ugovore, jer špediterski posao nije prijevozni posao. U nedostatku posebnih propisa koji bi se posebno odnosili na špediterski posao, u našem pravu se na zastaru iz špediterskog posla primjenjuju opći propisi o zastari.

B.J.

TRGOVAČKI SUD, Paris

Presuda od 4.VI 1971.

Cie d'assurances générales
c/a Cie Naviera Salix et
Sté méditerranéenne de
transports (SOMETRA)

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Klauzula ugovora o prijevozu o nadležnosti suda - Ova klauzula ne može doći do primjene ako se iz nje ne može odrediti koji je sud konkretno nadležan - Isto tako klauzula ne dolazi do primjene ako se odnosi na stranku koja je uvučena u spor kao tuženikov jamac - Brodar nije odgovoran za štetu koja nastane na teretu zbog poduzimanja mjera potrebnih za sigurnost broda - To se odnosi i na zatvaranje otvora za ventilaciju za vrijeme oluje koje je zatvaranje spriječilo zračenje tereta i pospješilo njegovu fermentaciju - Brodar nije odgovoran za štetu na teretu koja bude prouzrokovana nepogodnošću njegovog broda za prijevoz odnosno vrsti robe, ako je krcatelj po svojoj struci mogao znati za tu nepogodnost

Brodar je preuzeo na prijevoz 15.714 vreća mekinja u ukupnoj težini od 1.099,98 tona. Na odredištu je ustanovljeno da je jedan dio tereta oštećen. Pozvani vještaci utvrdili su da je kvaru uzrok fermentacija koja je bila prouzrokovana nedovoljnim zračenjem tereta, i to iz razloga što je teret bio nabijen u skladištu broda tako da je dolazio u neposredni dodir s brodskom oplatom.